

www.prawniklewandowska.pl

WZÓR

Pozew o rozwód

bez orzekania o winie (bez dzieci)

adwokat Zuzanna Lewandowska

Sąd Okręgowy w _____ [1]

Adres do korespondencji

Powód: Imię i nazwisko [2]

Adres zamieszkania

Numer PESEL

Pozwany: Imię i nazwisko [3]

Adres zamieszkania

Oplata sądowa: 600 zł (uiszczona przelewem) [4]

POZEW O ROZWÓD

bez orzekania o winie [5]

Działając w imieniu własnym, niniejszym:

1. na podstawie art. 56 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako „k.r.o.”), **wnoszę o rozwiązanie związku małżeńskiego** _____ i _____ zawartego w dniu _____ przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w _____, **bez orzekania o winie Stron w rozkładzie pożycia małżeńskiego;** [6]
2. na podstawie art. 299 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (dalej jako „k.p.c.”), **wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z przesłuchania Stron na wykazanie faktu** zupełnego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego Stron; [7]
3. na podstawie art. 235(1) k.p.c. **wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów** wskazanych w uzasadnieniu niniejszego pisma i do niego załączonych, tj. odpisu skróconego aktu małżeństwa Stron *na wykazanie faktu* zawarcia przez Strony związku małżeńskiego; [8]
4. nie wnoszę o ustalenie sposobu korzystania z mieszkania albowiem Strony nie zamieszkują razem; [9]
5. wnoszę o rozpoznanie sprawy także pod nieobecność Powódki; [10]
6. wnoszę o orzeczenie o kosztach postępowania według norm przepisanych. [11]

Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. oświadczam, że Strony nie podjęły próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, ponieważ na obecnym etapie konflikt pomiędzy nimi jest na tyle duży, że Powód nie widzi już żadnych szans na uratowanie małżeństwa i nie jest zainteresowany polubownym rozwiązaniem sporu. [12]

Uzasadnienie

Stan faktyczny [13]

Strony w dniu _____ zawarły związek małżeński przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w _____. Ostatnie wspólne miejsce zamieszkania Stron to _____. Ze związku małżeńskiego nie zrodziły się wspólne małoletnie dzieci. Strony nie zawierały odrębnych umów majątkowych małżeńskich.

Dowód: *Odpis skrócony aktu małżeństwa.*

Małżeństwo Stron początkowo układało się pomyślnie, a małżonkowie byli zgodni tak co do spraw małżeńskich, jak i codziennych potrzeb życiowych oraz wizji rodziny. Z czasem pomiędzy małżonkami zaczęły pojawiać się pierwsze konflikty, głównie na tle finansowym oraz związane ze sposobem spędzania wolnego czasu. Małżonkowie zaczęli zdawać sobie sprawę z tego, że ich potrzeby i oczekiwania różnią się, co spowodowało, że stopniowo oddalali się od siebie. Strony coraz rzadziej ze sobą rozmawiały, przestawało dochodzić między nimi do zbliżeń. Coraz częściej dochodziło między nimi do sprzeczek i pojawiły się problemy z komunikacją. Stopniowo zaczęły ujawniać się także różnice charakterów oraz inne spojrzenie na sprawy życia codziennego. W konsekwencji, w małżeństwie zaczęło dochodzić do kłótni na różnych płaszczyznach, które po pewnym czasie przerodziły się w konflikt uniemożliwiający dalsze współzyczenie w małżeństwie.

Dowód: *Przesłuchanie Stron.*

Strony starały się początkowo naprawić swoje małżeństwo. Niemniej, różnica charakterów małżonków oraz ich podejścia do życia sprawiły, że niemożliwe stało się dojście do jakiegokolwiek porozumienia, a tym samym uratowanie małżeństwa. W chwili obecnej trwa faktyczna separacja małżonków, ponieważ Strony nie zamieszkują już razem. Doszło nie tylko do zaniku więzi gospodarczych, ale także emocjonalnych i fizycznych. Małżonkowie nie darzą się już wzajemnie miłością i nie okazują sobie wsparcia. W konsekwencji Strony utwierdziły się w przekonaniu, że doszło między nimi do całkowitego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego i podjęły decyzję o rozwiązaniu związku małżeńskiego przez rozwód.

Dowód: *Przesłuchanie Stron.*

Trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego [14]

Zgodnie z art. 23 k.r.o., małżonkowie mają równe prawa i obowiązki w małżeństwie. Są obowiązani do wspólnego pożycia, do wzajemnej pomocy i wierności oraz do współdziałania dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 października 1999 r. (sygn. akt: III CKN 386/98) wskazał, że wspólne pożycie, o którym mowa w cytowanym powyżej przepisie, „polega na duchowej, fizycznej oraz gospodarczej więzi małżonków, stanowiącej cel małżeństwa i umożliwiającej realizację jego podstawowych zadań. Rozkład pożycia jest zupełny dopiero wtedy, gdy uległy zerwaniu wszystkie wyżej wymienione więzi łączące małżonków. Rozkład, o którym mowa, jest przy tym procesem rozciągniętym w czasie, a nie zdarzeniem jednorazowym”.

Zgodnie z art. 56 § 1 k.r.o., jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód. O zupełności rozkładu pożycia można mówić wtedy, gdy zerwaniu uległy wszystkie więzi łączące małżonków, tj. więź duchowa, fizyczna oraz gospodarcza. Rozkład jest natomiast trwały, jeśli nie ma już szans na uratowanie małżeństwa.

W niniejszej sprawie między Stronami doszło do ustania wspólnoty duchowej, bowiem nie ma już między nimi więzi emocjonalnych, brak jest wzajemnego zrozumienia i miłości. Strony nie dzielą się swoimi przeżyciami i rozterkami, nie okazują sobie wzajemnie wsparcia. W konsekwencji doszło również do ustania pomiędzy nimi więzi fizycznej. Między małżonkami ustała także więź gospodarcza, bowiem Strony nie zamieszkują już razem. Ustanie powyższych wspólnot jest trwałe, bowiem Strony nie widzą już możliwości odbudowy swojego związku małżeńskiego i nie są w stanie osiągnąć porozumienia.

Dowód: Przesłuchanie Stron.

W świetle powyższego utrzymywanie małżeństwa w niniejszej sprawie wydaje się być nieuzasadnione. Żądanie powództwa nie stoi w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego i znajduje uzasadnienie w przytoczonych powyżej faktach. Należy podkreślić, że orzeczenie przez tut. Sąd rozvodu będzie jedynie prawnym usankcjonowaniem stanu faktycznego, w którym Strony znajdują się już od dłuższego czasu. Im szybciej to się stanie, tym prędzej ustabilizuje się sytuacja życiowa małżonków. W chwili obecnej znajdują się niejako w zawieszaniu i wciąż żyją w silnych, negatywnych emocjach związanych ze związkiem, który już dawno przestał trwać. Rozwód jest co prawda z wielu względów zjawiskiem niepożądanym, ale w wielu przypadkach jeszcze gorsze byłoby sztuczne utrzymywanie więzi, które już dawno przestały istnieć. Jednocześnie zwracam uwagę, iż Powód nie wnosi o orzeczenie przez Sąd o winie którejkolwiek ze Stron w rozkładzie pożycia, ponieważ w jego mniemaniu rozwód jest ich osobistym niepowodzeniem, a ustalenie kwestii winy jest bezcelowe i do niczego nie prowadzi. Strony pragną rozstać się w sposób bezkonfliktowy.

Właściwość Sądu [15]

Zgodnie z art. 41 k.p.c. powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda. Ostatnie wspólne miejsce zamieszkania Stron to _____. Pod tym adresem wciąż zamieszkuje jedna ze Stron. Właściwym w niniejszej sprawie jest więc Sąd Okręgowy w _____.

Oplata od pozwu [16]

Zgodnie z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, od pozwu o rozwód pobiera się opłatę stałą w kwocie 600 zł. Opłata sądowa w powyższej wysokości została uiszczona przelewem na rachunek bankowy Sądu Okręgowego w _____, na dowód czego Powód w załączeniu przedkłada potwierdzenie wykonania przelewu.

W związku z powyższym, wnoszę jak w *petitum*.

Własnoręczny podpis [17]

Załączniki: [18]

1. *Potwierdzenie dokonania opłaty od pozwu;*
2. *Odpis skrócony aktu małżeństwa;*
3. *Odpis pozwu wraz z załącznikami dla strony przeciwnej.*

Objaśnienia do wzoru:

Informacje wstępne

Pozew o rozwód może być złożony **listownie** (pocztą, najlepiej listem poleconym) albo **złożony osobiście** na biurze podawczym sądu. W każdym z przypadków należy pamiętać, aby zachować dla siebie kserokopię pozwu wraz z załącznikami. Jeśli pozew składany jest w sądzie osobiście, na kserokopii powinno się otrzymać potwierdzenie złożenia pisma.

Redagując treść pozwu o rozwód, tak samo jak w przypadku każdego innego pisma procesowego, warto zachować określoną strukturę pisma. Czcionka powinna być w całym piśmie jednolita i czytelna, tekst wyjustowany, interlinia większa niż 1,0 dla lepszego komfortu czytania (rekomenduję co najmniej 1,15). Kwestie, na które chce się zwrócić uwagę powinny być pogrubione lub podkreślone, podobnie jak nagłówki. Uzasadnienie pozwu powinno być podzielone na poszczególne kwestie, najlepiej zgodnie z kolejnością wniosków podniesionych w petitum pisma. Dane sądu i stron postępowania w komparycji pisma umieszczam w tabeli bez obramowania, stosując dwie kolumny i trzy wiersze. W swojej praktyce zawodowej stosuję to w każdym piśmie, nie tylko procesowym.

Przesłanki orzeczenia rozwodu

Przesłanki orzeczenia rozwodu uregulowane są w art. 56 k.r.o. Sąd może orzec rozwód dopiero wtedy, gdy między małżonkami doszło do zupełnego rozkładu pożycia małżeńskiego, a rozkład ten ma charakter trwały (nieodwracalny). Oznacza to, że musiało dojść do **wygaśnięcia wszystkich trzech wspólnot** składających się na związek małżeński, tj. więzi duchowej (emocjonalnej), fizycznej (współżycie fizyczne) oraz gospodarczej (prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego). Powyższy stan musi mieć charakter trwały, co oznacza, że małżonkowie widzą szansę na uratowanie związku małżeńskiego.

W doktrynie wskazuje się, że **wspólne zamieszkiwanie małżonków nie musi zawsze stanowić przeszkody do orzeczenia rozwodu**. Rozkład pożycia mimo to może zostać uznany za pełny w realiach konkretnej sprawy (Komentarz do art. 56 KRO, w: Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, pod red. K. Pietrzykowskiego, Warszawa 2021). Oznacza to, że jeśli małżonkowie na dzień wniesienia pozwu o rozwód lub na dzień ogłoszenia wyroku jeszcze zamieszkują razem, ze względów życiowych czy ekonomicznych, to nie stanowi to przeszkody do orzeczenia rozwodu, jeśli z okoliczności danej sprawy wynika, że rozkład pożycia małżeńskiego jest mimo to zupełny i trwały.

Nawet mimo zupełnego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego rozwód nie będzie dopuszczalny (a tym samym nie zostanie orzeczony przez sąd), jeżeli wskutek niego miałyby ucierpieć **dobro wspólnych małoletnich dzieci** małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby **sprzeczne z zasadami współżycia społecznego**. Rozwód nie jest również dopuszczalny, **jeżeli żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia**, chyba że drugi małżonek wyrazi zgodę na rozwód albo że odmowa jego zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Są to tzw. negatywne przesłanki rozwodowe, o których mowa w art. 56 § 2 i 3 k.r.o.

W tym miejscu nie mogę pominąć kwestii związanej z pełnoletnimi dziećmi małżonków. Wielokrotnie spotykałam się z mylnym twierdzeniem ze strony klientów, że skoro obowiązek alimentacyjny nie wygasa z chwilą ukończenia 18 roku życia albo ukończenia nauki w szkole, to w pozwie o rozwód powinny być zawarte wnioski o zasądzenie alimentów na rzecz tych dzieci. Jest to oczywiście stanowisko błędne i

niezgodne z przepisami prawa. **Jeżeli małżonkowie mają wspólne dzieci, które są już pełnoletnie, to postępowanie rozwodowe nie będzie obejmowało rozstrzygnięć w przedmiocie tych dzieci.** Nie ma konieczności przedkładania odpisów aktów stanu cywilnego dorosłych już dzieci i nie formułuje się wniosków dotyczących władzy rodzicielskiej, kontaktów z dzieckiem czy alimentów.

Obowiązek alimentacyjny rodziców względem pełnoletniego dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, obowiązuje nadal. W celu uzyskania alimentów pełnoletnie dziecko musi samo wystąpić z **pozwem o alimenty przeciwko rodzicowi**. Pozew w takiej sytuacji kierowany jest zazwyczaj wobec tego z rodziców, z którym pełnoletnie dziecko nie mieszka.

[1] Właściwość sądu

Każde pismo procesowe powinno spełniać określone w przepisach wymogi formalne, w tym także zawierać oznaczenie sądu, do którego jest kierowane (art. 126 § 1 pkt 1 k.p.c.). Sprawy o rozwód należą do właściwości sądów okręgowych, co oznacza, że pozew o rozwód powinien być skierowany do właściwego miejscowo sądu okręgowego (art. 17 pkt 1 k.p.c.).

Właściwość miejscową sądu okręgowego w rozwodzie ustala się w pierwszej kolejności na podstawie ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania. Powództwo ze stosunku małżeństwa wytacza się **wyłącznie przed sąd, w którego okręgu małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jedno z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu**. W braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma - sąd miejsca zamieszkania powoda (art. 41 k.p.c.).

Praktyczne przykłady:

- > Ostatnie wspólne miejsce zamieszkania małżonków to ul. Sokratesa w Warszawie. Mąż wyprowadził się ze wspólnego mieszkania, ale żona nadal tam zamieszkuje. Właściwym w sprawie będzie Sąd Okręgowy w Warszawie [*jedno z małżonków nadal zamieszkuje w okręgu sądu ustalonego według ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania stron*].
- > Ostatnie wspólne miejsce zamieszkania małżonków jest w Wołominie. Strony wyprowadziły się z dotychczas zajmowanego mieszkania, ponieważ było wspólnie wynajmowane i żadne z nich nie mogło po rozstaniu pozwolić sobie na tak duży wydatek. Każde z nich wynajęło więc na własny rachunek mniejsze mieszkanie, również w Wołominie. Właściwym w sprawie będzie Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie [*co prawda strony nie zamieszkują już w ostatnim wspólnym miejscu zamieszkania, ale nadal mieszkają w Wołominie, który znajduje się w okręgu tego samego sądu, co sąd ustalony według ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków*].
- > Strony wspólnie zamieszkiwały przy Al. Lipowej we Wrocławiu. Po rozstaniu wyprowadziły się do różnych miast. Powódka zamieszkuje obecnie w Warszawie, a Pozwany przeprowadził się do swoich rodziców do Białegostoku przy ul. Piastowskiej. Właściwym w sprawie będzie Sąd Okręgowy w Białymstoku, ustalony według miejsca zamieszkania strony pozwanej [*żadne ze stron nie zamieszkuje już w okręgu sądu ustalonego według ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania. W związku z tym właściwym w sprawie jest sąd ustalony ze względu na miejsce zamieszkania strony pozwanej*].

→ Strony wspólnie zamieszkiwały przy ul. Włodarskiej w Krakowie. Po rozstaniu Powód wyprowadził się do Warszawy do mieszkania przy ul. Wrzeciono, a Pozwana przebywa na stałe w Anglii. Właściwym w sprawie będzie sąd miejsca zamieszkania Powoda, czyli Sąd Okręgowy w Warszawie [żadne ze stron nie zamieszkuje już w okręgu sądu ustalonego według ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania, a nie ma możliwości ustalenia właściwości sądu ze względu na miejsce zamieszkania strony pozwanej, bowiem przebywa na stałe za granicą. W związku z tym właściwym w sprawie jest sąd ustalony ze względu na miejsce zamieszkania strony powodowej].

[2] Dane powoda

Precyzyjne określenie stron postępowania należy do obligatoryjnych elementów każdego pisma procesowego, które określa wspomniany już art. 126 k.p.c. Każde pismo procesowe powinno zawierać między innymi **wskazanie imion i nazwisk lub nazwy stron**, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników. Jeżeli pismo procesowe jest pierwszym w sprawie (a takim pismem jest pozew o rozwód), powinno zawierać także **oznaczenie miejsca zamieszkania** lub siedziby i adresy stron **oraz numer PESEL lub NIP powoda będącego osobą fizyczną**, jeżeli jest on obowiązany do jego posiadania lub posiada go nie mając takiego obowiązku. Brak spełnienia powyższych wymogów stanowi brak formalny, do którego uzupełnienia w wyznaczonym terminie wezwie sąd.

[3] Dane pozwanego

Jak już wyżej wskazano, pismo procesowe, a więc także pozew o rozwód, powinno zawierać imiona i nazwiska stron oraz oznaczenie ich miejsca zamieszkania. Ma to zastosowanie także do strony pozwanej. Rekomenduję w tym miejscu wskazywać także numer PESEL pozwanego, choć nie jest to obligatoryjne. Zgodnie bowiem z art. 126 § 1(1) pkt 2 k.p.c., wymóg oznaczenia numeru PESEL lub NIP dotyczy tylko powoda będącego osobą fizyczną.

[4] Opłata sądowa od pozwu

Wysokość opłaty sądowej od pozwu o rozwód reguluje art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Opłata od pozwu o rozwód jest stała i wynosi 600 zł. Oznacza to, że niezależnie od zakresu postępowania rozwodowego, tj. czy będzie to rozwód z orzeczeniem o winie czy bez orzekania o winie, z dziećmi czy w braku wspólnych małoletnich dzieci, opłata zawsze będzie jedna i wynosić będzie 600 zł.

Potwierdzenie dokonania opłaty sądowej musi stanowić załącznik do pozwu. Opłatę sądową można uiścić **przelewem** na rachunek bankowy sądu, do którego wnosi się pozew. Numery rachunków bankowych znajdują się na stronie każdego sądu. Opłata może być także uiszczona **w kasie sądu, przekazem pocztowym** albo **w samoobsługowym terminalu płatniczym** w budynku sądu. Obecnie opłaty sądowe mogą być uiszczone także za pośrednictwem **platformy internetowej e-płatności** udostępnionej przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

[5] Określenie rodzaju pisma oraz przesłanki orzeczenia rozwodu

Każde pismo procesowe, a więc także pozew o rozwód, powinien zawierać oznaczenie rodzaju pisma, co wynika wprost z art. 126 § 1 pkt 3 k.p.c. Tytuł pisma procesowego, w tym przypadku „*Pozew o rozwód bez orzekania o winie*” powinien być umieszczony pod danymi sądu i stron. Rekomenduję, by był napisany wielkimi literami oraz pogrubioną czcionką, dzięki czemu będzie się wyróżniał i stanowił niejako wprowadzenie do części właściwej pisma procesowego.

[6] Zakres żądania pozwu - rozwiązanie małżeństwa

Orzekając rozwód, sąd co do zasady orzeka także czy i który z małżonków ponosi winę rozkładu pożycia małżeńskiego (art. 57 § 1 k.r.o.). Trzeba więc pamiętać, że **sąd może zaniechać orzekania o winie tylko na zgodne żądanie małżonków** (art. 57 § 2 k.r.o.). Jeżeli małżonkowie doszli do porozumienia co do samego rozwodu oraz jego warunków, w pozwie warto wnieść o zaniechanie przez sąd orzekania o winie - takiej sytuacji dotyczy niniejszy wzór. Dzięki temu postępowanie sądowe będzie krótsze, bowiem w przypadku braku małoletnich dzieci lub gdy dzieci są już pełnoletnie, sąd może ograniczyć się w postępowaniu dowodowym jedynie do przesłuchania stron postępowania.

Cała sprawa może w takiej sytuacji zakończyć się **na jednej rozprawie**, podczas której sąd przesłucha małżonków na wykazanie faktu całkowitego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego, a następnie po przerwie wyda wyrok oraz poda ustne motywy rozstrzygnięcia. W wypadku orzeczenia rozwodu bez orzekania o winie następują skutki takie, jak gdyby żaden z małżonków nie ponosił winy.

Niemniej, warto pamiętać, że warunkiem zaniechania orzekania o winie jest zgodny wniosek stron. Jeśli, przykładowo, pozwany małżonek zmieni stanowisko i w odpowiedzi na pozew wnieśnie o orzeczenie rozwodu z wyłącznej winy powoda, to ten nie może dalej wnosić o orzeczenie rozwodu bez orzekania o winie. W takiej sytuacji powód musi **zmienić powództwo** i złożyć stosowny wniosek - o orzeczenie rozwodu z winy obojga małżonków lub wyłącznej winy drugiego małżonka.

[7] Dowód z przesłuchania stron postępowania

Co do zasady dowód z przesłuchania stron postępowania, w świetle art. 299 k.p.c., powinien być wykorzystywany przez sąd jedynie w przypadku, gdy po wyczerpaniu środków dowodowych lub w ich braku pozostały niewyjaśnione fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Postępowanie rozwodowe jest w tym przypadku wyjątkiem i **sąd ma obowiązek przeprowadzić dowód z przesłuchania małżonków** co do zupełności i trwałości rozkładu pożycia małżeńskiego. Dotyczy to nie tylko spraw o rozwód, ale także separację. Sąd musi zarządzić przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron (art. 432 k.p.c.).

Celowo w tym wzorze nie umieściłam wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie **dowodu z zeznań świadka** na wykazanie faktu trwałego i całkowitego rozkładu pożycia małżeńskiego. Wynika to z tego, że zgodnie z art. 442 k.p.c., jeżeli pozwany uznaje żądanie pozwu, a małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może **ograniczyć postępowanie dowodowe** do przesłuchania stron. Niniejszy wzór dotyczy sytuacji, gdy małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci albo ich dzieci są już pełnoletnie. W takiej sytuacji, gdy strony są zgodne co do żądania pozwu, sąd może ograniczyć postępowanie dowodowe tylko do przesłuchania małżonków na rozprawie. Dowód z zeznań świadka jest w tym przypadku zbędny i przyczyniłby się tylko do przedłużenia postępowania.

Jeżeli powód w pozwie o rozwód mimo wszystko chce powołać dowód z zeznań świadka, należy to zrobić zgodnie z poniższym **schematem**. Chcąc wnieść o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka należy wskazać jego imię i nazwisko, adres, pod który można w sposób skuteczny wysłać świadkowi wezwanie na termin rozprawy celem przesłuchania, jak również wyszczególnić fakty, na wykazanie których świadek ma zostać powołany.

W przypadku, gdy małżonkowie mają wspólne małoletnie dzieci, w praktyce procesowej rekomenduje się powołanie świadka na wykazanie faktu **sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka**. Nawet w pełnej zgodzie małżonków co do rozwodu i jego warunków, sąd co do zasady nie powinien ograniczać

postępowania dowodowego tylko do przesłuchania stron i powinien przeprowadzić jeszcze jeden dowód na wykazanie sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci. Pośrednio wynika to z cytowanego powyżej art. 442 k.p.c. Większość sądów w Polsce stosuje się do tej zasady i w braku stosownego wniosku w pozwie lub odpowiedzi na pozew wzywa strony do wskazania świadka na wykazanie tego jak wygląda sytuacja opiekuńczo-wychowawcza małoletnich dzieci stron. W związku z tym, jeśli małżonkowie mają małoletnie dziecko, dobrze jest wniosek o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka już w pozwie. Sąd zamiast dowodu z zeznań świadka może także zarządzić przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez kuratora.

Wniosek o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka powinien wyglądać w sposób następujący:

—> **na podstawie art. 235(1) k.p.c. wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka Anny Nowak (wezwanie na adres: Anna Nowak, ul. Nieznana 2, 01-945 Warszawa) na wykazanie faktu** całkowitego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego Stron.

albo

—> **na podstawie art. 235(1) k.p.c. wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka Jana Kowalskiego (wezwanie na adres: Jan Kowalski, ul. Prosta 1, 01-657 Wrocław) na wykazanie faktu** sytuacji opiekuńczo-wychowawczej małoletniego dziecka Stron.

[8] Dowód z dokumentów powołanych w uzasadnieniu pozwu

We wniosku o przeprowadzenie dowodu strona jest obowiązana oznaczyć dowód w sposób umożliwiający przeprowadzenie go oraz wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem. Zwracam uwagę, że przepisy k.p.c. obowiązujące przed nowelizacją, która weszła w życie z dniem 7 listopada 2019 r. przewidywały przytaczanie przez strony tzw. „okoliczności faktycznych”, podczas gdy obecne brzmienie przepisów mówi o wyszczególnieniu „faktów”. Różnica wydaje się niewielka, a jednak ma wpływ na sposób konstruowania wniosków dowodowych.

Przed nowelizacją wnioski dowodowe formułowano w następujący sposób:

—> wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów powołanych w uzasadnieniu niniejszego pisma i do niego załączonych na okoliczności tam wskazane.

albo

—> wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów powołanych w uzasadnieniu niniejszego pisma i do niego załączonych, tj. odpisu skróconego aktu małżeństwa Stron *na okoliczność* zawarcia przez Strony związku małżeńskiego.

W chwili obecnej powyższy sposób formułowania wniosków dowodowych w postępowaniu cywilnym należy uznać za **nieprawidłowy**. Wnioski dowodowe powinny zawierać oznaczenie dowodu w sposób umożliwiający przeprowadzenie go oraz wyszczególnić fakty, które mają zostać wykazane tym dowodem.

W praktyce procesowej oznacza to, że prawidłowo sformułowany wniosek dowodowy powinien brzmieć następująco:

→ wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów wskazanych w uzasadnieniu niniejszego pisma i do niego załączonych, tj. z odpisu skróconego aktu małżeństwa Stron *na wykazanie faktu* zawarcia przez Strony związku małżeńskiego.

albo

→ wnoszę o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów wskazanych w uzasadnieniu niniejszego pisma i do niego załączonych, w tym z:

- a) odpisu skróconego aktu małżeństwa Stron *na wykazanie faktu* zawarcia przez Strony związku małżeńskiego;
- b) odpisów skróconych aktów urodzenia małoletnich dzieci Stron *na wykazanie faktu* pochodzenia dzieci Stron;
- c) zeznania PIT za zeszły rok Powódki *na wykazanie faktu* sytuacji zarobkowej Powódki;
- d) zestawienia faktur imiennych *na wykazanie faktu* kosztów utrzymania małoletnich dzieci Stron i ich wysokości.

Podsumowując, strona w piśmie procesowym, a więc także strona powodowa w pozwie o rozwód, winna dokładnie określić wnioski dowodowe, o których przeprowadzenie wnioskuje. Wnioski dowodowe powinny być precyzyjne i wskazywać jaki dowód ma zostać przeprowadzony i na wykazanie jakich faktów jest on powoływany.

[9] Orzeczenie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania

Zgodnie z art. 58 § 2 k.r.o., jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd w wyroku rozwodowym orzeka także o sposobie korzystania z tego mieszkania przez czas wspólnego w nim zamieszkiwania rozwiedzionych małżonków. Co do zasady obowiązkiem Sądu jest orzeczenie o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania, jeżeli małżonkowie nadal to mieszkanie zajmują na dzień wydania wyroku. Jeżeli strony **nie zamieszkują już razem**, wystarczy pozostawienie wniosku proponowanego w niniejszym wzorze:

→ nie wnoszę o ustalenie sposobu korzystania z mieszkania albowiem Strony nie zamieszkują razem.

Jeżeli małżonkowie zamieszkują razem ze względów ekonomicznych lub życiowych na dzień wniesienia pozwu o rozwód lub na dzień wydania wyroku, ale nie ma pomiędzy nimi sporu co do wspólnego zamieszkiwania, sąd wyjątkowo może odstąpić od orzeczenia o sposobie korzystania ze wspólnego mieszkania **na wniosek stron**. Dotyczy to także sytuacji gdy małżonkowie wcześniej uzgodnili między sobą sposób korzystania z mieszkania albo gdy ze względu na rodzaj mieszkania (np. jeden pokój) orzeczenie o odrębnym korzystaniu z poszczególnych części mieszkania byłoby bezprzedmiotowe (tak: Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby SN - Izba Cywilna, z dnia 13 stycznia 1978 r., sygn. akt: III CZP 30/77).

Wniosek w tym przedmiocie można sformułować w sposób następujący:

→ nie wnoszę o ustalenie sposobu korzystania z mieszkania albowiem Strony wcześniej uzgodniły między sobą sposób korzystania z niego.

Jeśli natomiast pomiędzy małżonkami istnieje **spór co do sposobu korzystania ze wspólnego mieszkania**, a jeszcze przez jakiś czas ze względów ekonomicznych lub życiowych będą musieli wspólnie zamieszkiwać, wniosek powinien szczegółowo określać propozycję orzeczenia przez sąd o sposobie korzystania z tego mieszkania:

—→ wnoszę o ustalenie sposobu korzystania ze wspólnego domu w ten sposób, że Pozwany będzie korzystał na zasadzie wyłączności z dwóch pokoi, oznaczonych na poglądowym planie domu stanowiącym załącznik do niniejszego pozwu jako „Pokój nr 1” oraz „Pokój nr 2”, zaś Powódka wraz z dzieckiem będzie korzystała na zasadzie wyłączności z dwóch pozostałych pokoi, oznaczonych na poglądowym planie domu stanowiącym załącznik do niniejszego pozwu jako „Pokój nr 3” oraz „Pokój nr 4”, natomiast pozostałe pomieszczenia, tj. kuchnia, łazienka, przedpokój oraz korytarz, oznaczone na poglądowym planie domu stanowiącym załącznik do niniejszego pozwu jako „Kuchnia”, „Łazienka”, „Przedpokój” oraz „Korytarz”, będą pozostawały do wspólnego użytku Stron.

[10] Rozpoznanie sprawy pod nieobecność powoda

Co do zasady rozprawa odbywa się bez względu na niestawiennictwo jednej ze stron, ale **sąd może zawiesić postępowanie**, gdyby na pierwszą rozprawę nie stawiał się powód (art. 428 § 1 k.p.c.). Podjęcie postępowania po jego zawieszeniu może nastąpić tylko na wniosek powoda, złożony nie wcześniej niż po upływie 3 miesięcy od dnia zawieszenia postępowania. W razie niezgłoszenia przez powoda wniosku o podjęcie zawieszono postępowania w ciągu 1 roku po zawieszeniu, **sąd umarza postępowanie**. Praktyką procesową jest więc umieszczanie w pozwie wniosku o przeprowadzenie rozprawy także w razie ewentualnego niestawiennictwa powoda.

[11] Koszty postępowania

Do niezbędnych kosztów procesu w sprawie prowadzonej przez stronę osobiście (bez profesjonalnego pełnomocnika) lub przez pełnomocnika, który nie jest adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, zalicza się **poniesione przez nią koszty sądowe**, jak również koszty przejazdów do sądu oraz równowartość zarobku utraconego wskutek stawiennictwa w sądzie. W przypadku gdy strona reprezentowana jest przez adwokata, do kosztów procesu zalicza się **koszty sądowe, wynagrodzenie adwokata oraz koszty osobistego stawiennictwa strony** w sądzie.

W praktyce, w postępowaniu rozwodowym, końcowemu rozstrzygnięciu w zakresie kosztów postępowania podlega zazwyczaj uiszczona opłata od pozwu (600 zł) oraz ewentualne koszty opinii biegłych sądowych OZSS (Opiniodawczego Zespołu Sądowych Specjalistów), jeśli w postępowaniu pojawi się konieczność przeprowadzenia takiej opinii, oraz wynagrodzenie adwokata, jeśli strona reprezentowana jest przez profesjonalnego pełnomocnika.

Ewentualny zwrot wynagrodzenia adwokata reprezentującego stronę w postępowaniu sądowym może wynosić nie więcej niż stawki minimalne określone w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (oraz analogiczne rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych). Stawki minimalne w sprawach o rozwód wynoszą 720 zł. Oznacza to, że niezależnie od wysokości wynagrodzenia, które ustali strona w umowie o prowadzenie sprawy z adwokatem i które uiszczy, sąd zasądzi kwotę minimalną w wysokości 720 zł.

Przenosząc powyższe na realia postępowania o rozwód bez orzekania o winie, gdy strona nie jest reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika, którego dotyczy niniejszy wzór, jeżeli sąd orzeka o rozwiązaniu związku małżeńskiego bez orzekania o winie, to **nakazuje zwrot na rzecz powoda połowy uiszczonej opłaty od pozwu z kasy sądu (300 zł), a część opłaty od pozwu zasądza na rzecz powoda od strony pozwanej (150 zł)**. Z tego względu zupełnie wystarczający jest wniosek o orzeczenie o kosztach postępowania według norm przepisanych.

[12] Oświadczenie na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c.

Przedmiotowy art. 187 k.p.c. przewiduje dodatkowe wymogi pisma procesowego. Zgodnie z tym przepisem pozw powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, a nadto zawierać nie tylko dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, oznaczenie daty wymagalności roszczenia w sprawach o zasądzenie roszczenia, wskazanie faktów, na których powód opiera swoje żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu, ale **również informację**, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, a w przypadku gdy takich prób nie podjęto, **wyjaśnienie przyczyn** ich niepodjęcia.

Brak w pozwie oświadczenia na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c., o którym mowa, stanowi **brak formalny**, do którego uzupełnienia wzywa sąd. Przepis ten ma na celu utrwalenie w społeczeństwie przekonania o tym, że skierowanie sprawy do sądu powinno być zawsze poprzedzone próbą polubownego załatwienia sporu (*K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Wyd. II, Warszawa 2022*).

Oświadczenie z art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. może przybrać różną formę. Przykładowo:

—→ *Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. oświadczam, że Strony nie podjęły próby mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, ponieważ na obecnym etapie konflikt pomiędzy Stronami jest na tyle duży, że Powód nie jest zainteresowany polubownym rozwiązaniem sporu oraz nie widzi już żadnych szans na uratowanie małżeństwa.*

albo

—→ *Na podstawie art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. oświadczam, że Strony podjęły próbę mediacji, która nie doprowadziła do osiągnięcia przez Strony porozumienia. Na chwilę obecną Powód nie jest zainteresowany polubownym rozwiązaniem sporu i nie widzi szans na utrzymanie związku małżeńskiego.*

[13] Uzasadnienie - Stan faktyczny

Zaproponowane przeze mnie uzasadnienie w aspekcie stanu faktycznego jest uniwersalne i może być dostosowane pod niemalże każdą sytuację faktyczną wtedy, gdy małżonkowie są zgodni co do rozwiązania związku małżeńskiego przez rozwód i nie posiadają wspólnych małoletnich dzieci albo gdy dzieci są już pełnoletnie. Dotyczy to także sytuacji, gdy co prawda nie wiadomo jeszcze jak przebiegnie postępowanie, ale strona powodowa pragnie rozstać się z pozwanym w sposób bezkonfliktowy.

W przypadku zgodnego wniosku stron o nieorzeczenie przez sąd o winie w rozkładzie pożycia małżeńskiego nie ma konieczności szczegółowego wskazywania przyczyn rozstania czy precyzowania konkretnych zarzutów co do zachowania drugiego małżonka. Uzasadnienie pozwu może być w takim przypadku

schematyczne i wskazywać jedynie w dużym skrócie na przebieg rozkładu pożycia małżeńskiego, który z zasady jest zjawiskiem rozciągniętym w czasie. Prawidłowo sporządzone uzasadnienie powinno prowadzić do uznania, że rozkład pożycia jest na dzień złożenia pozwu zupełny oraz nie ma już szans na uratowanie związku małżeńskiego. Nie ma konieczności wdawania się w szczegóły dotyczące zachowania małżonków w trakcie trwania małżeństwa.

[14] Uzasadnienie - Trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego

Sąd może orzec rozwód wtedy, gdy doszło do całkowitego i trwałego rozkładu pożycia małżeńskiego. Co do zasady więc na uzasadnieniu faktycznym pozwu można byłoby teoretycznie poprzestać. W postępowaniu rozwodowym należy bowiem wykazać, że doszło do rozkładu pożycia małżeńskiego, który ma charakter całkowity i trwały (nieodwracalny). Przepisy nie wymagają od strony wskazywania kompletnej analizy prawnej dochodzonego roszczenia, a jedynie wskazanie faktów, na których opiera swój wniosek oraz dowodów na wykazanie każdego z tych faktów (*da mihi factum, dabo tibi ius - daj mi fakt, a dam ci prawo*). Niemniej, jako profesjonalny (pełnomocnik) adwokat, rekomenduję w każdym piśmie procesowym (nawet jeśli składane jest we własnym imieniu, bez pełnomocnika) opisać także analizę prawną, która w niniejszym wzorze została przeze mnie zaproponowana w odniesieniu do przyjętego zakresu postępowania.

Analiza prawna powinna podsumowywać wcześniej opisany stan faktyczny, przenosząc go jednocześnie na kanwę konkretnych uregulowań prawnych. Przygotowując pismo procesowe zgodnie z zasadą „od ogółu do szczegółu”, w pierwszej kolejności warto wskazać jakie więzi składają się na wspólnotę małżeńską (więź duchowa, fizyczna oraz gospodarcza), kiedy rozkład pożycia uznawany jest za całkowity i trwały, jakie są przesłanki pozytywne rozwodu (całkowity i trwały rozkład pożycia) oraz jakie są przesłanki negatywne (dobro wspólnych małoletnich dzieci oraz zasady współżycia społecznego). Następnie należy przenieść powyższe na stan faktyczny konkretnej sprawy z podkreśleniem, że zostały spełnione wszystkie przesłanki warunkujące możliwość orzeczenia przez sąd rozwodu, a z drugiej strony, że nie zaistniały przesłanki negatywne, które uniemożliwiłyby wydanie takiego orzeczenia przez sąd.

[15] Właściwość sądu

Jak już wyżej wskazano, w miarę potrzeby, pozew powinien zawierać również wskazanie faktów uzasadniających właściwość sądu. Z tego względu dobrze jest zawrzeć w pozwie fragment wyjaśniający dlaczego sprawa została skierowana akurat do tego sądu, na jakiej podstawie prawnej oraz na podstawie jakich faktów. Sposób ustalenia właściwości sądu w sprawach o rozwód został opisany w pkt 1 objaśnień.

[16] Opłata sądowa od pozwu

Patrz pkt [4] powyżej.

[17] Własnoręczny podpis

Każde pismo procesowe musi być podpisane. Zgodnie z art. 126 § 1 pkt 6 k.p.c. jest to wymóg formalny pisma procesowego. Brak podpisu stanowi brak formalny, do którego uzupełnienia wezwie sąd. Warto pamiętać, że powinien być to **podpis własnoręczny**. Spełnieniem wymogu podpisania pisma nie będzie wydrukowanie imienia i nazwiska na jego końcu. Podpisem nie jest również odtworzenie mechaniczne na piśmie wzoru podpisu (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 1967 r., sygn. akt: II PZ 22/67 z glosą *J. Krajewskiego*, NP 1967, Nr 12, s. 1720).

[18] Załączniki

Załącznikami obligatoryjnymi, tj. takimi, które obowiązkowo muszą zostać załączone do pozwu o rozwód, jest **odpis skrócony aktu małżeństwa** (nie musi być to odpis zupełny), **potwierdzenie dokonania opłaty od pozwu** oraz **odpis pisma wraz z załącznikami dla strony przeciwnej**. Każde pismo procesowe powinno zawierać wymienienie wszystkich załączników. Wykaz załączników rekomenduję przygotowywać na końcu pisma pod podpisem.

Odpisy aktów stanu cywilnego powinny być załączone do pozwu w oryginale a nie kserokopii. Odpis aktu małżeństwa powinien być co do zasady **aktualny**. Przepisy prawa nie wymagają, że ma to być odpis wydany w ciągu np. ostatnich 3 czy 6 miesięcy przed wniesieniem pozwu, na co często błędnie wskazuje się na forach internetowych lub portalach społecznościowych. Oznacza to, że do pozwu można załączyć co od zasady także stare odpisy aktów stanu cywilnego, a sąd nie wezwie do przedłożenia nowych, jeśli nie powźmie wątpliwości co do ich prawdziwości i aktualności. Wielokrotnie w swojej praktyce zawodowej przedkładałam odpisy aktów stanu cywilnego sporządzone na starych wzorach i nie stanowiło to żadnego problemu dla sądu w postępowaniu.

Odpisy aktów stanu cywilnego (np. odpis skrócony aktu małżeństwa, odpisy skrócone aktów urodzenia dzieci) można uzyskać **przez internet** (jeśli posiada się profil zaufany lub kwalifikowany podpis elektroniczny), **osobiście w dowolnym urzędzie stanu cywilnego** w całej Polsce lub składając **listownie** wniosek do wybranego urzędu. Koszt odpisu skróconego aktu stanu cywilnego to 22 zł. Czas oczekiwania to co do zasady 7 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku lub od dnia, w którym wniosek wpłynął do urzędu, o ile akt znajduje się w elektronicznym centralnym rejestrze stanu cywilnego.

Jeżeli pozew o rozwód zawiera wniosek o zaniechanie przez sąd orzekania o winie, a strony nie mają wspólnych małoletnich dzieci, nie ma potrzeby załączania do pozwu żadnych dodatkowych dokumentów. Dopiero wtedy, gdy druga strona w odpowiedzi na pozew przedstawiłaby odmienne stanowisko, złoży inne wnioski albo gdy zrobi to w toku postępowania, ale po złożeniu odpowiedzi na pozew, może pojawić się konieczność przedłożenia dodatkowych dokumentów. W takiej sytuacji może okazać się konieczna modyfikacja powództwa, jak również złożenie nowych wniosków dowodowych.

Stan prawny aktualny na wrzesień 2022 r.

Prawa autorskie do niniejszego wzoru oraz grafiki przysługują autorce: Zuzannie Lewandowskiej, prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą: Kancelaria Adwokacka Zuzanna Lewandowska, NIP: 1182156440, ul. Widok 8/5p 00-023 Warszawa.

Proszę, byś przestrzegał praw autorki i wykorzystywał wzór tylko do celu, w którym został stworzony, czyli na cele własnego postępowania sądowego, w celach edukacyjnych lub jako pomoc w Twojej codziennej pracy. Nie rozpowszechniaj zawartych tutaj treści innym osobom, ani ich nie powielaj. Jeśli chcesz zacytować fragmenty, nie zmieniaj ich treści i zaznacz kto jest autorem.

W razie pytań zapraszam do kontaktu z kancelarią:
pod numerem telefonu: +48 510 668 414 lub
adresem e-mail: kontakt@kancelarialewandowska.com